

ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ PŘI PROVOZU BETONÁREN WASTE MANAGEMENT IN CONCRETE MIXING PLANTS ACTIVITY

PŘIBYSLAVA TICHOTOVÁ

Článek se zabývá požadavky na plnění nejdůležitějších povinností zahrnutých v legislativě odpadového hospodářství při činnosti betonáren. Jedná se o povinnosti zahrnuté v zákoně č. 185/2001 Sb., o odpadech, který nahradil původní zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech, a to od 1. ledna 2002.

The article engages with a compliance of the most important obligation included in waste management legislation by concrete mixing plants activity. It deals with the duties included in the waste act Nr 185/2001 Sb. which replaced former waste act Nr. 125/1997 Sb. from the January 1st, 2002.

Odpadové hospodářství (OH) zaujímá jednu z nejsledovanějších oblastí v ochraně životního prostředí. Základním právním předpisem v OH je zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, který nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2002 a nahradil do té doby platný zákon č. 125/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Zákon stanoví pravidla pro

předcházení vzniku odpadů, práva a povinnosti osob v OH a působnost orgánů veřejné správy.

PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ, ZÁKON A VYDANÉ PROVÁDĚCÍ PŘEDPISY V OH

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění zákona č. 477/2001 Sb., zákona č. 76/2002 Sb. a zákona č. 275/2002 Sb.,
- Vyhláška Českého báňského úřadu č. 99/1992 Sb., o zřízení, provozu, zajištění a likvidaci zařízení pro ukládání odpadů v podzemních prostorech,
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí (MŽP) a Ministerstva zdravotnictví č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,
- Vyhláška (MŽP) č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů (Katalog odpadů),

- Vyhláška (MŽP) č. 382/2001 Sb., podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě,
- Vyhláška (MŽP) č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady,
- Vyhláška (MŽP) č. 384/2001 Sb., o nakládání s polychlorovanými bifenylly, polychlorovanými terfenylly, monometyltetrachlordifenylmetanem, monometyldichlordifenylmetanem, monometyldibromdifenylmetanem a veškerými směsmi obsahujícími kteroukoliv z těchto látek v koncentraci větší než 50 mg/kg (o nakládání s PCB),
- Vyhláška (MŽP) č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků.

Přehled nejdůležitějších povinností vyplývajících z výše uvedených platných právních předpisů vydaných na úseku odpadového hospodářství

VYBRANÉ ZÁKLADNÍ POJMY:

- **Odpad** je každá movitá věc, které se osoba zbavuje nebo má úmysl nebo povinnost se jí zbavit a přísluší do některé skupiny odpadů uvedených v příloze č. 1 zákona, např. výrobky s prošlou lhůtou spotřeby, znečištěné materiály (např. oleje znečištěné PCB), nepoužitelné součásti (např. použité baterie).
- **Nebezpečný odpad** je odpad uvedený v Seznamu nebezpečných odpadů uvedený ve vyhlášce MŽP č. 381/2001 Sb., a jakýkoliv jiný odpad vykazující jednu nebo více nebezpečných vlastností uvedených v příloze č. 2 zákona.
- **Komunální odpad** je veškerý odpad vznikající na území obce při činnosti fyzických osob, s výjimkou odpadů vznikajících u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání.
- **Nakládání s odpady** je jejich shromáždění, soustředění, sběr, výkup, třídění, přeprava a doprava, skladování, úprava, využívání a odstraňování.
- **Odpadové hospodářství** je činnost zaměřená na předcházení vzniku odpadů, na nakládání s odpady a na následnou péči o místo, kde jsou odpady trvale uloženy, a kontrola těchto činností.
- **Shromáždění odpadů** je krátkodobé

Tab. 1 Přehled nejběžnějších odpadů produkovaných v betonárnách

Tab. 1 Summary of usual waste produced in the concrete mixing plants

Kód druhu odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu
10 13 14	Odpadní beton a betonový kal	O
13 02 05	Nechlorované minerální motorové, převodové a mazací oleje	N
13 05 02	Kal z odlučovačů oleje	N
15 01 10	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N
15 02 02	Absorpční činidla, čisticí tkaniny znečištěné nebezpečnými látkami	N
16 01 03	Pneumatiky	O
16 06 01	Olovené akumulátory	N
17 04 05	Železo a ocel	O
19 08 02	Odpady z lapáků písku	O
20 01 01	Papír a lepenka	O
20 01 21	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N
20 01 33	Baterie a akumulátory, zařazené pod č. 16 06 01, 16 06 02 nebo pod číslem 16 06 03 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N
20 03 01	Směsný komunální odpad	O
20 03 04	Kal ze septiků nebo žump	O
20 03 07	Objemný odpad	O

soustředování odpadů do shromažďovacích prostředků v místě jejich vzniku před dalším nakládáním s odpady.

- **Skladování odpadů** je přechodné umístění odpadů, které byly soustředěny (shromážděny, sesbírány, vykoupeny) do zařízení k tomu určenému a jejich ponechání v něm.
- **Odstraňování odpadů** jsou činnosti uvedené v příloze č. 4 zákona (skládání, spalování apod.).
- **Původce odpadů** je právnická osoba, při jejíž činnosti vznikají odpady, nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, při jejíž činnosti vznikají odpady.
- **Oprávněná osoba** je každá osoba, která je oprávněna k nakládání s odpady podle tohoto zákona nebo podle zvláštních předpisů (živnostenský zákon).
Povinnosti původců odpadu (právnických osob, při jejichž činnosti vzniká odpad atd.) – **pro provozovatele betonáren** – vyplývají ze zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a jeho prováděcích předpisů.
Povinnosti původců odpadů se liší v závislosti na druhu odpadů. Dle zákona o odpadech se jedná o:
- **odpady (evidenční značení O)** (jedná se např. o odpady z jiných směsných materiálů na bázi cementu, kód: 10 13 11 kód - kaly z výroby betonu)

- **nebezpečné odpady (evidenční značení N)** (jedná se např. o odpady s obsahem ropných látek – absorpční činidla, čisticí tkaniny znečištěné nebezpečnými látkami, kód: 15 02 02, dále o zářivky, kód: 20 01 21 apod.).

Původce odpadu je povinen zařadit odpad podle Katalogu odpadů, vydaného vyhláškou MŽP č. 381/2001 Sb. Seznam odpadů je uveden v příloze č. 1, seznam nebezpečných odpadů je uveden v příloze č. 2 (nebezpečný odpad je v seznamech označen *).

Dále jsou uvedeny konkrétní povinnosti vyplývající z nového zákona o odpadech.

**POVINNOSTI SMĚREM
K ORGÁNŮM VEŘEJNÉ SPRÁVY
V OBLASTI OH**

- požádat příslušný okresní úřad o souhlas k nakládání s nebezpečným odpadem, příp. o nový souhlas, pokud byl již vydán, a to nejpozději do konce roku 2003,
- požádat příslušný okresní úřad o souhlas k upuštění od třídění nebo odděleného shromažďování odpadů vzhledem k následnému způsobu využití,
- předávat příslušným okresním úřadům hlášení o druzích, množství odpadu a způsobu nakládání s nimi v souladu se zákonem o odpadech (při produkci více

než 50 kg nebezpečných odpadů a 50 tun ostatních odpadů za kalendářní rok) každoročně do 15. února následujícího roku, vzor hlášení dle vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb. je uveden v tab. 2,

- zpracovat návrh plánu odpadového hospodářství v případě produkce více než 10 t nebezpečného odpadu ročně a více než 1 000 t ostatního odpadu ročně, do jednoho roku od vyhlášení závazné části řešení plánu OH kraje a předat jej do 3 měsíců ke zpracování kraji příslušnému podle sídla původce odpadů; obsah tohoto plánu je uveden v ust. § 28 vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb.,
- uchovávat a evidovat veškeré doklady týkající se odpadového hospodářství pro potřeby kontrolních orgánů a vlastní (provozní a projektová dokumentace, vydané souhlasy, hlášení o odpadech, vedení evidence odpadů, identifikační listy nebezpečných odpadů apod.).

PROVOZNÍ POVINNOSTI

- odpady zařazovat podle druhu a kategorií,
- zajistit přednostní využití odpadů,
- předávat odpady k využití nebo odstranění oprávněné osobě (musí předložit příslušné oprávnění – živnostenský list, koncesní listinu, souhlas Krajského

Tab. 2 Hlášení o produkci a nakládání s odpady za rok

Tab. 2 Report of production and waste management for year

Evid. číslo (Vyplní Okresní úřad):

List č.:

Počet listů:

Původce nebo oprávněná osoba				Samostatná provozovna					
IČ:				Číslo provozovny					
Původce nebo oprávněná osoba (název):				Název provozovny:					
Ulice:				Ulice:					
Místo: Praha				Místo:					
PSČ:				PSČ:					
Kód okresu (CZ-NUTS 4): CZ 011				Kód okresu (CZ-NUTS 4):					
OKEČ: 65.12				OKEČ:					
Celkový počet provozoven původce nebo oprávněné osoby:				Hlášení vyplnil: Telefon/Fax:					
Datum vyhotovení dokladu				Provozovna je zapojena do systému sběru					
Razítko a podpis:				komunálního odpadu obce: ano ne					
Poř. číslo	Dle Katalogu odpadů			Body	Množství odpadu (tuny)		Kód způsobu ukládání	Partner IČ, název provozovny, sídlo provozovny kód okresu (CZ-NUTS 4) Provozovny	Pozn.
	Kód druhu odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie		Celkem (+)	z toho (sl. 8 (-))			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	20 01 21	Zářivky	N	Y			AN3		
2	20 03 01	Směs. komunální odpad	O				AN3	60194120, Pražské služby, Pod Šancemi 444/1, 180 77 Praha 9, CZ 011	

Firma (název):		Název provozovny:				
Ulice:		Ulice:				
Místo:		Místo:				
PSČ:		PSČ:				
IČ:		Číslo provozovny:				
Jméno a příjmení osoby odpovědné za vedení evidence:						
Kód druhu odpadu dle Katalogu odpadů	Název druhu odpadu dle Katalogu odpadů	Kategorie odpadu	Množství odpadu (tuny) vzniklého celkem	Množství odpadu (tuny) předaného celkem	Způsob nakládání s odpadem	
10 13 11	Odpady z jiných směsných materiálů na bázi cementu	O			Kód způsobu nakládání s odpadem	IČ, název, sídlo a adresa firmy které byl předán odpad
					AN3	
Datum a číslo zápisu						
28. 2. 2002			5	5		
5. 4. 2002			10	10		

Tab. 3 Vzor vedení průběžné evidence odpadů
Tab. 3 Example of running waste record

- úřadu k provozování zařízení k využití nebo odstraňování odpadů apod.),
- shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- zabezpečit odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,
- vést průběžnou evidenci odpadů v rozsahu a s náležitostmi dle vyhlášky MŽP č. 383/2001 za každou samostatnou provozovnu a za každý druh odpadu zvlášť, evidence se vede při každé jednotlivé produkci odpadů – naplnění sběrné nádoby, předání odpadů jiné oprávněné osobě apod., v případě nepřetržitého vzniku odpadů se vede evidence v týdenních intervalech, při periodickém svozu komunálního odpadu se vede evidence v měsíčních intervalech, vzor vedení průběžné evidence je uveden v tab. 3,
- vypracovat pro místa nakládání s nebezpečným odpadem **identifikační listy (IL)** nebezpečných odpadů dle přílohy č. 3 MŽP č. 383/2001 Sb.,
- zajistit balení a značení vybraných druhů nebezpečných odpadů grafickým symbolem dle zákona o chemických látkách a chemických přípravcích (odpady s nebezpečnou vlastností: hořlavost, toxicita, žíravost, infekčnost apod.), ostatní odpady označit nápisem **nebezpečný odpad**,

- využit systému sběru, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů stanoveného obcí na základě písemné dohody s touto obcí (pokud není komunální odpad zneškodňován pronajímatelem objektu na základě uzavřené smlouvy),
- udržovat pořádek a čistotu v prostorech, kde jsou skladovány, resp. shromažďovány produkované odpady,
- určit kvalifikovaného pracovníka odpovědného za OH, při nakládání s nebezpečnými odpady v množství více než 100 t za rok v posledních dvou letech určit odpadového hospodáře (kvalifikace: VŠ – 3 roky praxe, SŠ – 5 let praxe v **odpadovém hospodářství** v posledních 10 letech),
- provádět pravidelnou kontrolu OH v jednotlivých betonárnách.

POVINNOSTI PŘI NAKLÁDÁNÍ S ODPADNÍMI OLEJI A S BATERIEMI

Původce odpadů je povinen při nakládání s odpadními oleji, bateriemi a akumulátory zajistit jejich oddělené shromažďování, využití a odstranění.

Druhy odpadů, které se považují za odpadní oleje, jsou uvedeny v příloze č. 13 vyhlášky MŽP č. 383/2001 Sb. – např. nechlorované minerální motorové, mazací a převodové oleje, synte-

tické motorové, převodové a mazací oleje. Seznam odpadních olejů podléhajících zpětnému odběru je uveden v příloze č. 14 uvedené vyhlášky – např. motorové oleje, mazací oleje pro kompresory, mazací oleje pro turbíny, kapaliny pro hydraulické účely, mazací oleje k obrábění kovů a ostatní mazací oleje. Seznam látek, se kterými nesmí být odpadní oleje smíchány, je uveden v příloze č. 15 vyhlášky – např. emulze ropných látek s obsahem vody, pohonné hmoty (benzín, nafta), alkoholy a nitroředidlo. Zpětný odběr je povinen zajistit výrobce a dovozce stanovených výrobků, a to od 23. února 2002.

SANKCE DLE ZÁKONA O ODPADECH

- nezpracování identifikačního listu nebezpečného odpadu: do výše 300 000 Kč,
- nezařazení odpadu podle Katalogu odpadů: do výše 1 000 000 Kč,
- nakládání s nebezpečnými odpady bez potřebného souhlasu příslušného správního úřadu nebo v rozporu s ním: do výše 10 000 000 Kč apod.

Ing. Přibyslava Tichotová
EKOTIP®

Pavlíkova 601, 142 00 Praha 4
tel.: 603 517 601

OPRAVY

V minulém čísle časopisu jsme za článkem „Zkoušky se samozhutnitelným betonem“ uvedli chybně jméno spoluautora Ing. Petra Holuší.

V článku „Cementové suspenzie zvýšenej chemickej odolnosti“ autorů Janotky a Špačka jsme v obr. 3 chybně uvedli rozsah stupnice osy y „Pevnosti v tlaku v % pevnosti vzoriek uložených vo vodě“. Správný rozsah stupnice je od 0 do 125 %.

Autorům se za chyby vnesené do jejich textů omlouváme.

redakce